MÓR ÉS KISTÉRSÉGE KÖZÉLETI ÉS INFORMÁCIÓS LAPJA

EZERSZÓ

MEGJELENIK 10.000 PÉLDÁNYBAN INGYENESEN 2011. ÉVI KÜLÖNSZÁM

WEKERLE SÁNDOR EMLÉKÉV 2011

Kevés magyar település büszkélkedhet azzal, hogy szülötte politikussá válva eljutott a miniszterelnöki tisztség betöltéséig és munkássága is maradandó nyomot hagyott az ország történelmében. Mór város szerencsésnek mondhatja magát, hiszen 1848-ban itt született Wekerle Sándor háromszoros magyar miniszterelnök és háromszoros pénzügyminiszter. A nagy államférfi halálának 90. évfordulóján életműve előtt – a civil kezdeményezésre megalakult Wekerle Sándor Emlékbizottság szervezésében – emlékévvel tiszteleg Mór városa és számos közreműködő szervezet. Különszámunkat az életében elismert, de halála után méltatlanul elfeledett politikus bemutatásának és az emlékév célkitűzései, programjai megismertetésének szenteljük.

WEKERLE SÁNDOR ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

A forradalom évében, 1848. november 14-én Móron született Wekerle Sándor, aki elsősorban szorgalmának és kivételes tehetségének köszönhetően jutott el a Lamberg-kastély gazdatisztje fiaként a legmagasabb állami tisztség, a miniszterelnöki pozíció betöltéséig..

Az Osztrák-Magyar Monarchia, a dualizmus korszakában Wekerle Sándor volt az első nem nemesi - mai szóhasználattal élve polgári - miniszterelnök, aki ezt a magas tisztséget elnyerte.

Kiválóságát mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy háromszor is betöltötte a kormányfői és a pénzügyminiszteri posztot és emellett több más miniszteri tárcát is vezetett. Munkássága pozitív értelemben mély nyomot hagyott a magyar történelemben, hiszen polgári és pénzügyi reformjai, gazdaságfejlesztő kormányzati lépései, népjóléti intézkedései mind sikerrel szolgálták kora Magyarországa felemelkedését.

A kormányzati tisztviselői ranglétra minden fokát bejárva 1892 novemberében lett először miniszterelnök. Első pénzügyminisztersége és miniszterelnöksége alatt az államháztartás egyensúlyát helyre tudta állítani, eltüntette a költségvetési deficitet, és az államkassza többlettel zárt. Nevét a magyar pénztörténetbe a valutarendezéssel írta be, amely gondos előkészítő munkát és végrehajtást igényelt. Sikeres politikájának köszönhetően az 1892-ben bevezetett aranyalapú korona a korszak és a térség egyik legerősebb valutája lett az első világháborúig.

Wekerle Sándor 1906-tól négy éven át koalíciós kormány élén másodszor is miniszterelnök, és pénzügyminiszter volt. Második miniszterségése alatt az egyenes adók reformjára került sor, amelynek legjelentősebb része, hogy a személyes jövedelmeket vette megadóztatás alá.

1917 augusztusától 1918 októberéig - már betegen - harmadszor is vállalta a miniszterelnökséget IV. Károly király kérésére. A Monarchia felbomlását nem tudta megakadályozni, bár a pénzügyi, sőt rövid ideig a belügyi tárcát is kezében tartotta. A proletárdiktatúra idején internálták és túszként tartották fogva. 1920 után a politikától visszavonult: gazdasági, szakmai tevékenységet folytatott a Közművelődési Tanács, a Pénzügyi Tanács elnökeként 1921. augusztus 26-án bekövetkezett haláláig.

Pénzügyi tevékenységén kívül szerteágazó tevékenységei közül kiemelendők az állam és az egyház szétválását elősegítő intézkedések, az állami anyakönyvezésről, a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvények megteremtése. Neki köszönhetően javult viszonyunk Ausztriával, rendezte honvédelmi ügyeinket. Maradandót alkotott kora ipar- és közlekedésfejlesztése terén, irányításával a bányászat és a kohászat is nagy átalakításon ment át. Számos közéleti, tudományos tisztséget viselt: a Közigazgatási Bíróság elnöke, az Országos Kaszinó igazgatója, később a Magyar Tudományos Akadémia tagja volt.

A főváros egy részét teljesen átalakította, a munkásoknak, kistisztviselőknek épített kispesti Wekerle-telep városrész máig is fogalom. Még életében 12 magyar város adományozott díszpolgári címet Wekerlének, sőt nótákban, dalokban is megörökítették nevét. Életművét az első világháború szinte teljesen megsemmisítette, de az utókor az általa lerakott alapokon fejlődött tovább.

Móron a Járásbíróság és Községi Tanács nagyberuházás megvalósulását és a Takarékpénztár létrejöttét segítette a XX. század elején. Ezek az épületek ma is meghatározzák a városközpont arculatát.

WEKERLE SÁNDOR EMLÉKÉNEK MEGŐRZÉSE

Wekerle Sándor a két világháború között elsősorban királypártisága, a II. világháború után pedig polgári kötődése miatt nem kapott az utókortól méltó elismerést. Csak a rendszerváltást követően került helyére politikusi, pénzügyi-gazdasági életművének megítélése, amelynek köszönhetően 2008-ban Budapesten megalapított új gazdasági felsőoktatási intézmény a **Wekerle Sándor Üzleti Főiskola** nevet kapta. A kispesti Wekerle-telepen – amely ma már az épített örökség része – a Wekerle Társas Kör Egyesület ápolja emlékét.

Szülővárosában, Móron is csak a rendszerváltás hozott érdemi változást Wekerle Sándor történelmi emlékezete méltó megőrzésében.

- A Radó Antal Városi Könyvtár **1988-ban emléktáblát helyezett el** Erzsébet téri volt szülőházán, ahol születése évfordulóján minden évben megemlékezésre és koszorúzásra kerül sor.
- A rendszerváltást követően **Mór egyik főutcája** a Wekerle Sándor utca nevet kapta.

1992-ben Móron **Wekerle Sándor Egyesület alakult**, amely emlékérmeket, képeslapokat adott ki névadójáról és rendezvények szervezésével is ápolta emlékét.

- Mór Város Önkormányzata 1993-ban Wekerle Sándornak **posztumusz díszpolgári címet** adományozott.
- A 2002. augusztus 20-án felavatott új szabadidős és sportlétesítményt Mór Város Önkormányzata **Wekerle Sándor Szabadidőközpont** néven adta át a köz használatába, és a létesítményben bronz emléktáblát helyezett el az államférfi tiszteletére.

Köztéri szoborállítás kezdeményezése 1998-2008

A móri Wekerle Sándor Egyesület 1998-ban – Wekerle Sándor születésének 150. évfordulóján – kezdeményezte először a település nagy szülötte móri szobrának felállítását. Mivel a kezdeményezés nem valósult meg, ezért a Móri Városvédő és Városszépítő Egyesület 2001-ben azzal a felhívással fordult a város vezetéséhez és lakóihoz, hogy Mór városa az Erzsébet téren állítson maradandó emléket egy szoborkompozícióval Wekerle Sándornak. Az egyesület kezdeményezését Mór Városi Önkormányzat 2002-ben hozott határozatában elvi támogatásáról biztosította. Az egyesület Nagy Benedek móri szobrászművészt kérte fel az emlékmű modelljének megalkotására, amelyet elkészülte után saját költségén lektoráltatott. Nagy Benedek az emlékmű tervei mellett az Erzsébet tér rendezésének komplett tervét is elkészítette. A Képző és Iparművészeti Lektorátus SZ/229/2002. szám alatt az emlékmű modelljét és a térrendezési terveket is kiválóra értékelte és dicsérettel megvalósításra javasolta. A tervek megvalósítását az Erzsébet téren akkor még meglevő második világháborús katonasírok áthelyezése akadályozta, amely hosszadalmas diplomáciai egyeztetést igényelt. Ez 2008-ban Fenyves Péter polgármester úr közbenjárására eredménnyel zárult és így az Erzsébet tér az emlékmű felállítására szabaddá vált. A végleges művészeti tervek alapján az emlékmű teljes mérete 5,3 m, az alak mérete 2,4 m. A művészeti kompozíció anyaga bronz, 40 cm-es kőalapzaton elhelyezve.

Wekerle Sándor köztéri emlékmű látványterve - Mór, Erzsébet tér

WEKERLE SÁNDOR 2011 EMLÉKÉV

A Wekerle Sándor Emlékbizottság megalakulása

A Móri Városvédő és Szépítő Egyesület 2010. június 14-i közgyűlésén döntötte el, hogy Wekerle Sándor halálának 90. évfordulójára újra kezdeményezi Wekerle Sándor móri köztéri emlékműve felállítását és Wekerle Sándor életművéről a politikus teljesítményéhez méltó megemlékezést. Az egyesület e célból elhatározta a Wekerle Sándor Emlékbizottság megalakítását és a Wekerle Sándor Emlékév 2011 rendezvénysorozat megvalósítását.

Az egyesület Mór város, Fejér megye és az ország neves közéleti személyiségeit, szakértőit, továbbá Wekerle Sándor dédunokáját - összesen 24 főt - kért fel az Emlékbizottság munkájában való részvételre. A felkérést kivitel nélkül minden jeles személyiség örömmel elvállalta. Részvételükkel ünnepélyes keretek között 2010. július 09-én Móron megalakult a Wekerle Sándor Emlékbizottság, amely szándéknyilatkozatot fogadott el és megválasztotta tisztségviselőit.

Az Emlékbizottság elnöke Törő Gábor országgyűlési képviselő, társelnöke Hunorfi István, a Városvédő és Szépítő Egyesület alelnöke, titkára Buza Ernő cégvezető, elnökségi tagjai Schmidt Ferenc volt polgármester és Schwartz Alajos helytörténész lettek.

Tagjai: Dr. Osztroluczky Miklós, Wekerle Sándor dédunokája, Dr. Erdős Ferenc, a Fejér Megyei Levéltár igazgatója, Radetzky Jenő, a Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, Elekes András, a Fejér Megyei Hírlap főszerkesztője, Prof. Svéhlik Csaba egyetemi tanár, Möllmann Günterné, a móri Városi Közművelődési Közalapítvány elnöke, Schmidt Ferenc volt országgyűlési képviselő, Iván János önkormányzati képviselő, Tálos Tamás, a Brindisi Szent Lőrinc Borrend nagymestere, Trosztmér Károly, a Wekerle Sándor Egyesület elnöke, Nagy Sándor, a Képző és Iparművészeti Szabadiskola Alapítvány titkára, Heim Márton, az Aphelandra Alapítvány elnöke, Manner József, a Móri Városvédő és Szépítő Egyesület elnöke, Dömötör János cégvezető, Tóth János cégvezető, Lampert Csaba vállalkozó, Kleinné Dr. Horváth Magdolna nyugalmazott könyvtárigazgató, Balogh Béláné nyugalmazott gimnáziumi történelemtanár, Nagy Tamás, a kispesti Wekerlei Társaskör Egyesület elnöke. Az Emlékbizottság felkérését elfogadva a Wekerle Sándor Emlékév 2011 programsorozat felett Dr. Orbán Viktor jelenlegi miniszterelnök vállalt fővédnökséget.

2010. évben megvalósult fontosabb események

- Az Emlékbizottság felkérésére Mór Város Képviselő-testülete 2010. augusztusában a 2011. évet Wekerle Sándor Emlékévvé nyilvánította. A város középületein 2010. szeptembertől nagyméretű transzparensek elhelyezésével gondoskodott arról, hogy erről a nagyközönség is minél szélesebb körben tudomást szerezzen.
- Az Emlékbizottság az Emlékévről színvonalas programbemutató kiadványt készített.
- Az Emlékév előrendezvényeként Wekerle Sándor emlékének ajánlva 2010. október 25-én „Kheops Extra – Földünk a XXI. században” néven tudományos konferenciát szervezett Prof. Svéhlik Csaba egyetemi tanár, az Emlékbizottság tagja. A móri Városi Könyvtárban nagy érdeklődés mellett megrendezett konferencián 7 neves előadó, tudományos kutató tartott előadást a XXI. századi trendekről, kihívásokról.
- Az Emlékbizottság 2010. november 14-én Wekerle Sándor születésnapja tiszteletére és adománygyűjtési céllal a móri Művelődési Házban jótékonysági emlékműsort szervezett közel 150 fő részvételével. Az emlékműsorban fellépett Miklósa Erika operaénekesnő, Varga Zoltán kürtművész, a Móri Ifjúsági Fúvószenekar, a Pászti Miklós zeneiskola tanárai és növendékei, valamint irodalmi megemlékezést adott a Móri Irodalmárok és Képzőművészek Szövetsége. A műsor keretében a móri fúvósok részéről - óriási sikerrel - először került sor a Wekerle-induló nagyzenekari előadására.
- Az Emlékbizottság 2010. augusztustól zártkörű adománygyűjtést szervezett a Wekerle Sándor köztéri szobor 1:1 léptékű modelljének elkészítésére. Az adománygyűtés első szakaszának célja a modell elkészítéséhez szükséges 2,5 millió Ft összegyűjtése volt, amelyet sikerült megvalósítani. A Móri Városvédő Egyesülethez történt közvetlen befizetések, a Városi Közművelődési Közalapítványhoz magánszemélyektől és cégektől érkezett pénzadományok és a jótékonysági emlékműsor bevétele mellett több mint 2,6 Millió Ft értékű, természetben és szolgáltatásként nyújtott hozzájárulást is kaptak a szervezők.
- A Wekerle Sándor Emlékévről az írott és elektronikus sajtó számos híradást, interjút tett közzé. Az Emlékév kiemelt médiatámogatója a Fejér Megyei Hírlap, további fő médiatámogatói a Móri Városi Televízió és az Ezerszó Reklám, Média és Web Stúdió.

2011. évben tervezett programok, rendezvények

2011. január hónapban:
- Wekerle Sándor Emlékév megnyitó

2011. február hónapban:
- Városi vetélkedő Wekerle Sándor államférfi életéről

2011. április hónapban:
- Kárpát-medencei Közgazdász Vándorgyűlés Wekerle Sándor tiszteletére

2011. június hónapban:
- Wekerle Sándor Országos Történész Tudományos Tanácskozás és ehhez kapcsolódó kiadvány megjelenítése

2011. augusztus 26-án:
- Wekerle Sándor köztéri emlékműavatás és díszünnepség

A programtervezet folyamatosan bővül az önálló kezdeményezések befogadásával.

Adománygyűjtés

A köztéri emlékmű felállítása és a programsorozat megvalósítása céljára az Emlékbizottság továbbra is várja és köszönettel fogadja a felajánlásokat. Közvetlen pénzbefizetés a kiemelten közhasznú besorolású móri **Városi Közművelődési Közalapítvány OTP Bank 11736044-20008134-0000000** számú számlájára banki átutalással vagy a bankfiók pénztárában lehetséges **„Wekerle Sándor Emlékév támogatása”** megjegyzéssel. Az Emlékbizottság döntése alapján az adományozók nevét magánszemélyek esetén 50.000 Ft-tól, cégek esetében 100.000 Ft-tól örökíti meg a köztéri emlékművön. Az 500.000 Ft-ot elérő adományozók a “Wekerle Sándor Emlékév 2011 kiemelt támogatója” címet kapják. Az Emlékbizottság 1.000 Ft és 3.000 Ft címletű támogatói jegyeket bocsátott ki, amelyek az Emlékév ideje alatt folyamatosan megvásárolhatók több móri vállalkozásnál, valamint az Emlékbizottság Mór, Szent István tér 7. szám alatti irodájában.

A Wekerle Sándor Emlékbizottság elérhetőségei

Iroda: Mór, Szent István tér 7. (mozi sarok)
Irodavezető: Kovács Dóra
Levelezési cím: Wekerle Sándor Emlékbizottság, 8060 Mór, Pf. 11.
E-mail:wekerle.emlekbizottsag@gmail.hu
Internet: Mór város honlapján (www.mor.hu)

EZERSZÓ - Wekerle Sándor Emlékév 2011 - Mór és környéke közéleti és információs kiadványa Nyt. szám: 17.064/1998 Felelős kiadó: Ezerszó Bt. Szarka Attila ügyvezető Mindennemű utánközlés csak a kiadó engedélyével lehetséges!
A különszámot szerkesztette: Buza Ernő Grafikus tervezés és nyomdai előkészítés: Szarka Attila Fotók, látványterv: Monsberger Róbert A festmény Benczúr Gyula 1911-ben készült műve Hirdetésszervező: Buza Csilla, Gábor Tamás A kiadó címe: 8061 Mór, Lovarda u. 7. Pf.: 28. Telefon: 22/562-380 Fax: 22/562-382 Internet: www.ezerszo.hu E-mail: mail@ezerszo.hu